

CZERWONY KRZYŻ

Organ Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża

TREŚĆ NUMERU 17: Dr. J. ZAWADZKI: Po najeździe. — Walka z durem. — Z piśmiennictwa: O wpływie wojny na gruźlicę. — Z Polskiego Tow. Czerwonego Krzyża. — Okólniki. — Odezwa do Górnoślązaków. — Lista strat.

Zapisujecie się na członków

Polsk. Tow. Czerw. Krzyża.

ZARZĄD GŁÓWNY WARSZAWA

Mazowiecka 9.

tel. Nr. 112—03 Sekretariat i Zarząd.

„ „ 46—10 Buchalterja.

„ „ 66—30 Kontrola.

„ „ 156—32 Wydział Jeńców i Komisja do spraw

Zakładników i Jeńców. Wydział lekarski.

KOMISARZ RZĄDOWY DO SPRAW

P. T. C. K. tel. 54—16.

SEKCJA INFORMAC. WYWIADOWCZA,

Nowy-Świat 72. tel. 24—23.

WYDZIAŁ SIÓSTR i SANITARJUSZEK,

Nowy-Świat 72. tel. 24—23.

SKŁADNICA CENTRALNA, Skiernie-

wicka 6 tel. 124—02.

SZPITAL CZERWONEGO KRZYŻA

Smolna 6 tel. 318—52.

ODDZIAŁ WARSZAWSKI Czysła 4. Tel. 64—18.

Górnoślązaku i Górnoślązaczko!

Plebiscyt się zbliża! — Czy pozwolisz, aby lud śląski na zawsze oderwany został od Polski?... W Twoim ręku spoczywa teraz przyszły dobrobyt i wolność ziemi Śląskiej. Spiesz wypełnić swój obowiązek! Zgłoś się natychmiast osobiście lub listownie do Komitetu Zjednoczenia Górnego Śląska z Rzeczpospolitą Polską (Warszawa, Krak.-Przedm. 60), aby cię zapisano na listę głosujących! Pamiętaj również, że obowiązkiem twoim jest nie tylko swój głos na Polskę oddać, lecz i innych, bardziej opieszłych i obojętnych do tego pobudzić i zachęcić.

CZERWONY KRZYŻ

ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA CZERWONEGO KRZYŻA

Wychodzi 1 i 15 każdego miesiąca.

Przedpłata z przesyłką:
 rocznie . . . . . Mk. 60
 półrocznie . . . . . „ 30
 numer pojedyn. . . . . „ 5

Wszystkie artykuły są płatne.
 Rękopisy nie zwracają się.

Adres Redakcji i Administracji:

Biuro Zarządu Głównego

w Warszawie, Mazowiecka 9.

(od 10 rano do 3 popoł.).

Ceny ogłoszeń:

Pół str. na 1 str. okł. Mk 800
 druga str. okładki . . „ 900
 trzecia str. okład. . . „ 900
 czwarta str. okład. . . „ 1000
 strona po tekście . . „ 800
 strona w tekście . . „ 1500

P o n a j e ż d z i e .

Miesiąc Sierpień utrwali się nie tylko w naszej pamięci, ale znajdzie swą kartę w historii świata.

Cywilizacji zachodu, opartej na idei Chrześcijańskiej i tradycji łacińskiej groziła zupełna zagłada.

Jeszcze raz o pierś Polski, krwawiąc ją niemiłosiernie, rozbiły się hordy azjatyckie i tak jak w wiekach średnich nie mogły przejść przez jej żywe ciało, ale odbiły się o zahartowane piersi całego narodu, powołanego do obrony nie przez trwożę, ale żelazną chęć niedopuszczenia wroga do zajęcia serca Polski.

Dziś już wiemy coby czekało Polskę, a za nią świat cały. Dwu do trzechtygodniowy pobyt dzikiego najeźdźcy zrobił z siedzib ludzkich pustynię. Nie oszczędzono niczego mieszkańcom ani wsi, ani miast — żadnych upokorzeń, ani też cierpień moralnych i fizycznych. Po najeźdźcach zostały mogiły, głód i nędza. Obrabowano mieszkańców do cna, zabierając im ubrania, pieniądze, sprzęty, a na wsiach sprzężaj, narzędzia rolne, zniszczono ośrodki kultury w dzikim niszczycielskim oblężeniu.

Stało się to, co pisałem w zeszłym numerze, że głodna tłuszcza, szukając żeru, szła pędem ku zdobyciu go za wszelką cenę.

Bohaterskie wojska nasze, wsparte o całość narodu, który w swych dzieciach, kobietach i starcach dowiódł hartu niezwykłego i odwagi, dziś odepchnęły wroga za Bug i Narew i zmagają się jeszcze na granicach, aby powtórnie nie dopuścić go do niszczenia owoców pracy naszej i kultury.

Nie myślał nikt z Polaków napewno w dni grozy o sobie, z wyjątkiem szczupłej garstki ludzi o słabem sercu i małych mózgach, którzy nie zrozumieli, że niemasz dla Polaka miejsca na ziemi po za stałą strzechą rodzinną. Wracają ci nieliczni dziś ze spuszczoną głową, ze stratami materialnymi i z przeświadczeniem, że lepiej leż przy progu własnego domu, niż szukać bezpieczeństwa gdzieś po za Ojczyzną. Stali się dla nas obcy mi i na powszechną zasłużyli pogardę. Było ich jednak nie wielu na szczęście. W większości miast i miasteczek ludność pozostała, ucierpiała wiele, ale miała to przeświadczenie, że broni się wraz z całą Polską i wykrzesala żywy jeszcze ogień miłości Ojczyzny w swych piersiach.

I my jako Czerwony Krzyż uniknęliśmy zagłady, która by nas oczekiwała niewątpliwie, jako instytucję i osoby.

Ale Czerwony Krzyż właśnie dla tego postanowił wytrwać na stanowisku

i dostarczając armji środków sanitarnych w najkrytyczniejszych chwilach spełniać swe zadanie do ostatka. Nikt nie opuszczał swej placówki, przez cały sierpień wrzała praca dla frontu, praca wyteżona od wczesnego ranka do późnej nocy, była ona probierzem i sprawności i dobrej woli organizacji.

Nie wszystko jest jeszcze do uiawnienia, sprawozdania jednak, które czytelnik znajdzie w numerze bieżącym dadzą mu już materiał do osądzenia co zdziałano w jednej Warszawie. Praca naszych oddziałów na prowincji nie może być jeszcze dziś wiadomą w szczegółach. To jedno tylko zaznaczamy, że ani jeden oddział nie pozostał bezczynny, że wszystkie z zapalem wzięły się do pracy, tworząc pomoc dla ochotników, gospody, uzdrowiska, szpitale, punkty żywnościowe. Tu i owdzie udało się skupić setki i tysiące ludzi do pracy wspólnej, spółdziałały zgodnie z uchwałami zjazdu lipcowego wszystkie organizacje społeczne w jednej myśli zabezpieczenia żołnierza od zimna, głodu i chorób.

Czyśmy całkowicie wypełnili nasze zadanie? Nie sądzę. Tak młoda jak nasza organizacja nie może od razu zrobić tego, co robią inne Tow. Czerwonego Krzyża, dawniej powstałe, dla tego też obecność i żywa pomoc Amerykańskiego Czerwonego Krzyża, jest dla nas podwójnie ważną, gdyż z jednej strony zasiła skromne zasoby nasze, z drugiej przez wznoszenie sztandaru Czerwonego Krzyża krzewiła czynnie jego ideę na ziemiach Polski.

Czerwony Krzyż polski zdobył już popularność w szerokich masach narodu, zdobył milion członków, czyli stał się największą organizacją w państwie, ale nie skonsolidował się jeszcze należycie, bo pilniejsze doraźne potrzeby stoją na przeszkodzie normalnemu organizowaniu instytucji.

Idealem Czerwonego Krzyża nie jest przecie zdobycie miliona czy więcej płatników i ofiarodawców, ale natchnięcie ich jedną ideą i wspólna praca.

Świeży najazd wroga zrobił dużo dla tej sprawy, pod wpływem potrzeb ruszyły takie oddziały, które dotąd nie wykazywały działalności, jest to zdobycz dla idei Czerwonego Krzyża może większa, niż liczba członków.

Obudził się wszędzie duch narodu, potężny zew stuleci. Naród na zew wych przewodników stanął murem nie tylko w wojsku, ale i wewnątrz na tyłach; poruszony grozą zagłady wyteżył wszystkie swe siły, odrzucił hasła partyjne, które żarły jego żywe ciało, otrząsnął się z nich i ramię przy ramieniu szedł dokąd go kierowały i kierują powołani przodownicy.

Grom, który spadł oczyścił atmosferę duszną, w której już brakło tchu najlepszym synom ojczyzny. Oby na długo, oby na zawsze!

I dla tego już dziś jesteśmy spokojni o byt nasz państwowy i o byt naszych kulturalnych urządzeń.

Sierpniowe dni niech będą dla nas nauką, otuchą i zajątkiem dalszego świętego rozwoju.

Dr. J. Zawadzki.

Walka z durem.

W n-rze 12 Biuletynu Ligi znajdujemy odezwę do Towarzystw Czerwonego Krzyża w sprawie pomocy dla Polski w walce z chorobami zakaźnymi, głównie z durem wysypkowym.

Odezwa przedewszystkiem przypomina, że w marcu r. b. Liga Narodów zwróciła się do Ligi Czerw. Krzyża o zajęcie się sprawą walki z chorobami zakaźnymi wogóle, a durem w szczególności

w Polsce i Europie wschodniej, że zgromadzenie walne członków Ligi w Genewie na apel ten odpowiedziało, biorąc na siebie pomoc w tej walce, o ile Liga Narodów dostarczy żywności i środków przewozowych.

Liga Narodów sprawę tę rozstrzygnęła pomyślnie, obecnie więc kolej na Ligę Czerw. Krzyża. Ustalono że walka z epidemjami będzie podjęta bezzwłocz-

nie przez organizacje ochotnicze pod przewodnictwem Ligi i przy spółdziałaniu państw.

W Anglii powstała organizacja „Imperial War. Relief. Fund.“ pod protektoratem Króla i zwróciła się do Czerwonego Krzyża o pomoc w działaniu, oddając do dyspozycji Ligi olbrzymie środki, które imi rozporządza.

Chociaż epidemia duru już przekroczyła na zachód granice Polski; Liga uważa, że należy przede wszystkim usiłowania skierować ku zwalczaniu epidemii w Polsce i wobec toczonej się wojny ustalono po porozumieniu z rządem „Imperial War. Relief. Fund.“ następujące tezy.

1. Niezależnie od operacji wojennych i ich wyniku politycznego, który może tylko pogorszyć stan sanitarny, działalność Ligi w walce z durem musi być wyjęta.

2. Spodziewany pokój i przywrócenie komunikacji ze Wschodem pogorszy stan epidemii, szczególnie zimą.

3. Czynne działanie jednostek sanitarnych musi nastąpić w najbliższym czasie i wyrazić się w utworzeniu kwarantanny sanitarnej oraz szpitali wzdłuż kordonu sanitarnego.

Wobec tego na zarządzie wspólnego porozumienia z Ligą Narodów, „Imperial War. Relief. Fund.“; Liga Czerw. Krzyża uważa za konieczne i pilne: wezwać wszystkie tow. Czerwonego Krzyża, aby wykonały decyzję powziętą jednomyślnie na zgromadzeniu Ligi w Genewie w marcu r. b. na skutek wystąpienia Polskiego T. Cz. Krzyża i na wezwanie Ligi pospieszyły z pomocą.

Znamienna ta odezwa, wydrukowana na czele numeru dowodzi jak gorąco bierze do serca Liga sprawą epidemii w Polsce.

Niewątpliwie, spustoszenie całej wschodniej i północno-wschodniej części Polski wzmoże dur wysypkowy z nadejściem zimy. Spustoszenie to wywoła głód i nędzę wśród ludności tych powiatów, a ciężkie przejścia moralne, które przeżyła ludność, dadzą podłoże do wybuchu epidemii.

Już dziś należy się do tego przygotować, już dziś, choć walka jest w całej pełni, przygotowywać się należy do zwalczania epidemii tyfusu.

Dziś mamy nowego wroga — czerwonkę, której epidemia nie słabnie, a wzmagą się.

Siłą wypadków 4 szpitale dla zakaźnych utworzone przez P. T. Cz. K. przeistoczyły się w szpitale wojskowe, formowanie szpitala na 250 łóżek dla ludności cywilnej z daru angielskiego jest w toku, ale dla przyczyn zewnętrznych nie mogło być ukończony. Sprawę przyspieszyć należy, aby korzystając z opieki Ligi nie pozostać w tyle w usiłowaniach P. T. C. Krzyża do spełnienia najważniejszego dziś dla ojczyzny zadania. Pomoc dla wojska, która jest pierwszym obowiązkiem P. T. C. K. w czasie wojny, w niczem nie powinna uszczuplać drugiego zadania — walki z chorobami zakaźnymi wogóle, tembardziej, że tępienie tych chorób wśród ludności cywilnej, jednocześnie osłania przed nimi wojsko, zasłaniające Ojczyznę swoimi pierściami od wroga.

Dr. J. Zawadzki.

Z piśmiennictwa.

O wpływie wojny na gruźlicę znajdujemy ciekawe dane w artykule E. F. Ducasse w Nr. 1 Revue intern. d'hygiène publique, wydawanym przez Ligę Tow. C. K.

Gruźlica w czasie wojny wielkimi poczyniła postępy, szczególnie w krajach przez nią najwięcej spustoszonych. Dość przytoczyć Warszawę, w której przed

wojną umierało z gruźlicy 207 osób na 100.000 mieszkańców, podczas gdy w 1917 roku—733, w Belgradzie w r. 1912 umierało 712 osób rocznie, w r. 1917—1453. Podawaliśmy już w jednym z numerów poprzednich dane co do Niemiec, ale żaden kraj właściwie nie był oszczędzony przez gruźlicę, nawet w neutralnym Amsterdamie wzrosła się śmiertelność do

niebываłych granic. Jako przyczyny uważać należy przepracowanie, napięcie moralne i fizyczne u żołnierzy oraz ludności, wystawionej po za frontem na takie same nieraz cierpienia. Drożyzna, złe skutkiem tego odżywianie, przepelnienie miast przy zupełnym braku lekarzy, lekarstw oraz rozkrzewienia środków zaradczych odgrywały tu rolę pierwszorzędną. W niektórych okolicach, jak na Bałkanie były i swoiste przyczyny, gdyż bydło było zarażone perlicą; toż samo stwierdzono w Niemczech, wreszcie rolę ważną odegrała grypa, srożąca się w Hiszpanji w 1918 r.

Gruźlica w wojsku. We Francji od sierpnia 1914 r. do 31 października 1919 r. stwierdzono gruźlicę u 89.430 żołnierzy, z tych u 6.579 choroba ta powstała w czasie wojny, reszta była już nią dotknięta przedtem i miała ją bądź w formie ukrytej, bądź też w formie nieprzeszkadzającej pracy w polu.

W Anglii odsetka gruźliczych w armji pozostała bez zmian na wysokości 1,1⁰/₀, w Belgji przed wojną była 0,35⁰/₀, po wojnie 0,26⁰/₀, w Stanach Zjednoczonych A. P. w latach 1917/18 w armji regularnej odsetka wynosiła 0,75, w 17 dyw. gwardji narodowej 1,09, w armji narodowej 0,67, w 1¹/₂ miljonowej armji w całości 0,78⁰/₀.

Dane co do innych armji nie są dostępne. Ze statystyki Przemysła, przez dra A. Engela w 60⁰/₀ zauważono pogorszenie stanu gruźlicy w okresie służby wojskowej.

Zatrucie gazami i rany klatki piersiowej wybitnego wpływu nie wykazały. Na 554 ran klatki piersiowej Enthymion zebrał 24 przypadki gruźlicy, na 737 żołnierzy uwolnionych w Lugdunie z powodu gruźlicy u 9 stwierdził, jako przyczynę, zatrucie gazem, u 2 stłuczenie klatki piersiowej i u 2 rany płuc. Innego zdania jest Wolf-Eisner, który uważa gruźlicę za dość częste następstwo urazu.

Przy badaniu statystyki powojennej, zwrócić należy uwagę na jeden bardzo ważny fakt, mianowicie, że liczba zgonów z gruźlicy po wojnie zmniejsza się; zależy to od tego, iż większość chorych zmarła z gruźlicy w czasie wojny, przez co liczba ogólna chorych na gruźlicę po wojnie zmniejsza się. W Brukselli na

100 tysięcy ludności w 1914 r. zmarło z gruźlicy 140, w r. 1918 540, w 1919 roku 220.

Na zakończenie przytoczymy nieco cyfr.

W Anglii średnio między 1909 — 1918 r. było zgonów 105, w 1918—137,6. W Irlandji w tym samym czasie 173,3 i 172,5.

We Włoszech w r. 1914—144,7, w 1916—169,3. W 26 większych miastach w r. 1914—166, w 1918—255.

We Francji w 1912 — 290, w 1916—281, w Paryżu w 1914 było zgonów z gruźlicy 10.909, w 1918—9.672.

W Belgji w Brukselli w r. 1914 było zgonów 67 na 100 tysięcy, w 1918 — 214, w 1919 — 71.

W Holandji w r. 1916 — 167,3, w 1917 — 181,8.

W Polsce w 1913 — 207 (Warszawa), w 1917 — 933.

W Austrii (Wiedeń) w r. 1913—6223, w 1916 — 9651.

W Peszcie 1914 — 13,9⁰/₀₀₀₀, w 1917 — 23,3⁰/₀₀₀₀

W Niemczech w miastach ponad 15.000 ludności w r. 1918 — 40,625 zgonów, w 1917 — 67,208.

W Szwajcarji widzimy natomiast zmniejszenie, w 1909—1913—152,5⁰/₀₀₀₀, w 1918 — 144,7.

W Hiszpanji w 1911 — 1914 — 120,5⁰/₀₀₀₀ w 1915—1918—139,7.

* * *

W walce z perlicą (gruźlicą krów) prof. T. Lignières proponuje następujące środki: zakaz sprzedaży zwierząt gruźliczych z wyjątkiem przeznaczonych na rzeź natychmiastową, transakcje są natychmiast unieważniane jeżeli w ciągu 15 dni od kupna stwierdzono gruźlicę, sprzedawca obowiązany jest zwrócić nie tylko zapłatę, ale i wszelkie koszty, a zwierzę cechuje się przez weterynarza. Jednocześnie weterynarz dokonywa inspekcji całej obory, z której zwierzę pochodzi, krowy z gruźlicą wymion są zabijane bezzwłocznie za zapłatą połowy wartości właścicielowi. Za zwierzęta gruźlicze, których sprzedaż została wzbroniona właściciel nie otrzymuje żadnego odszkodowania. Właści-

ciela skutkiem tego będą mieli interes w izolowaniu zwierząt chorych i pozbyciu się ich na rzeź. Całą inspekcję prowadzą weterynarze rządowi na koszt rządu. Jako środek przejściowy autor zaleca w ciągu 2 lat wypłacanie pełnej indemnizacji właścicielom obór.

Niewątpliwie, środek zalecany przez prof. Lignières'a jest bardzo racjonalny i należy go wziąć pod uwagę i u nas, gdzie perlica wśród bydła jest bardzo rozpowszechniona.

Dr. J. Z.

Z Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża.

Na posiedzeniu dn. 24 z. m. Zarząd obecny zgłosił na ręce Prezesa Komitetu Gen. Józefa Hallera swoją rezygnację i zwrócił się do Komitetu Głównego o wybór nowego Zarządu.

Komitet Główny na posiedz. dnia 27 h. m. po wysłuchaniu sprawozdania, wyraził jednomyślnie ustępującemu Zarządowi swoje uznanie i podziękowanie za dotychczasową bezinteresowną i owocną pracę dla Czerwonego Krzyża i na skutek odezwy Rady Obrony Państwa, żądającej wyboru 4 członków Zarządu Tymczasowego, wobec zrzeczenia się tych funkcji przez Zarząd Główny ze względów zasadniczych, powołał przez aklamację do Tymczasowego Zarządu jen. Józefa Hallera i w głosowaniu St. hr. Kossakowskiego, p. Zaleskiego i C. Jankowskiego. Pp. Hummel i dr. J. Zawadzki mandatów nie przyjęli.

Tymczasowy Zarząd po zatwierdzeniu przez Rząd i mianowaniu 3 członków ze strony Rządu z pośród posłów sejmowych: Anusza, Rzęda i Załuski objął swoje czynności i po za prowadzeniem spraw bieżących ma obowiązek zwołania w ciągu 3 miesięcy Walnego Zgromadzenia na zasadzie nowego statutu dla wyboru Komitetu Głównego i Zarządu Głównego.

* * *

Zarząd Główny, powołany drogą wyborów przez Komitet Główny w osobach: H. Bisping, W. Mielżyński, B. Hummel i J. Zawadzki — kieruje sprawami Towarzystwa od początku istnienia Towarzystwa. W tym czasie nastąpiły zmiany w jego składzie osobowym: na miejsce Prezesa ks. Sapiehy, który w maju złożył mandat, powołano p. Hele-

nę Paderewską, a po jej rezygnacji 30 lipca rb. jen. broni Józefa Hallera, na miejsce Wice-Prezesa p. Julji Przyjemskiej, która we wrześniu 1919 r. złożyła mandat, z powodu wyjazdu do Poznania, powołano hr. Mielżyńskiego; na miejsce p. Bonieckiego, który w końcu maja 1919 r. złożył mandat skarbnika, powołano d-ra J. Zawadzkiego; na sekretarza powołano w maju 1919 r. p. inż. Hummla.

Zarząd Główny w tym składzie rozpoczął jednocześnie pracę organizacyjną i dla żołnierza na froncie, ofensywa bowiem wiosenna 1919 r. wymagała wielkich wysiłków, aby sprostać zadaniu.

Fundusze T-wa były tak skromne, że w początkach nie starczyły na organizowanie biura, to też Zarząd zmuszony był ograniczyć liczbę personelu do minimum i stąd też praca Zarządu była uciążliwa. Zresztą nie tylko liczba, ale brak wykwalifikowanego personelu stanął na przeszkodzie prawidłowej organizacji.

Dopiero zasiłek Sejmowy na poczet przyszłych podatków w kwocie 5 milionów marek pozwolił na zwiększenie owocności pracy Zarządu, kasę zasilili dar paryski w kwocie 3 i 1/4 miliona marek, a współcześnie pozostałość majątku P. K. P. S. pozwoliła na zasilenie instytucji Czerwonego Krzyża opatrunkami. W tym też czasie nabył Polski Czerwony Krzyż od Angielskiego Czerwonego Krzyża paczki, przeznaczone dla jeńców, które zawierały w sobie produkty żywnościowe i papierosy. Dało to możność Zarządowi zasilenia armji i w te produkty i tworzenia punktów żywnościowo-opatrunkowych na froncie.

Prawdziwy jednak rozwój T-wa rozpoczyna się od chwili nawiązania bezpośredniego stosunku przez delegację

Komitetu Głównego do Genewy z Ligą Towarzystw Czerwonego Krzyża. Delegacja składała się z p.p. Bispingowej, J. Zawadzkiego i Cz. Meissnera. Przedstawiciel Ligi na Polski p. Boyden, zbadawszy na miejscu w maju r. b. potrzeby, uwypuklone przez delegację, zaczął opiekować się skutecznie losami P. T. Cz. K.

Wynikiem tej opieki były wielomiljonowe dary Amerykańskiego, Angielskiego Francuskiego, Hiszpańskiego, Australijskiego, Norweskiego, Japońskiego, Duńskiego Czerwonego Krzyża: żywności, bielizny ciepłej, opatrunków, środków lekarskich, których ocena nie jest jeszcze skończona.

Pozatem Liga ofiarowała bezpośrednio, lub w charakterze pośrednika:

1 milion marek na propagandę; 1 milion znaczków Czerwonego Krzyża, co pozwoliło Towarzystwu dojść do miliona członków, czyli stać się co do liczby członków 2-giem Towarzystwem w świecie.

2 miliony marek na utrzymanie szpitali epidemicznych.

8 milionów marek od Angielskiego Czerwonego Krzyża i Rządu Angielskiego na urządzenia 2-ch szpitali dla wojska i ludności cywilnej.

2 miliony marek na zakup maszyn do szycia i robotę bielizny dla żołnierzy, nie licząc drobniejszych sum, które wpływały za pośrednictwem p. Boydena.

Równocześnie Rząd przyznał Towarzystwu kredyt 20 milionowy, z którego wypłacono dotąd 10 milionów marek.

Rada Miejska Warszawska 2 miliony marek, które dotąd do kasy nie wpłynęły.

Pozwoliło to T-wu na rozwinięcie szerszej działalności.

Jak przekonywa załączone sprawozdanie cyfrowe od 1/IV do 10/VIII prócz pomocy w materiałach dotąd nieobliczonych, ale wynoszących kilkadziesiąt milionów marek wydatkowano z górą 19 milionów marek na potrzeby żołnierza, z czego na administrację niespełna 800,000 marek.

W dniu 20 sierpnia r. b. było ogółem 20 szpitali i czołówek o 2.758 łóżkach, 7 uzdrowisk o 827 łóżkach, 3 pociągi sanitarne, pociąg kąpielowy, 53 punkty opatrunkowo-żywnościowe, 2 punk-

ty dontystyczne, 2 szwalnie bielizny i 2 patrole opatrunkowe, nie licząc szpitali w Wielkopolsce i drobnych uzdrowisk na prowincji.

Cały szereg kolumn dezynfekcyjnych pozatem został częściowo zniszczony przez nieprzyjaciela, częściowo rozproszony przy odwróceniu i dopiero obecnie jest kompletowany, a cały szpital w Mińsku został skutkiem spóźnionej ewakuacji zniszczony.

Zarząd Główny niezależnie od tworzenia samodzielnych jednostek wydawał środki opatrunkowe, leki, bieliznę, środki żywnościowe, papierosy instytucjom sanitarnym wojskowym i formacjom ochotniczym.

W ciągu ostatniego tylko tygodnia wysłano 3 czołówki transportowe, 2 barki Wisłą i 3 kolumny dezynfekcyjno-kąpielowe, które oddano na front północny do rozporządzenia Władz Wojskowych.

Poza organizowaniem pomocy dla wojska Czerwony Krzyż zajął się układami z Czerwonym Krzyżem Sowieckim co do jeńców i zakładników i doprowadził sprawę do pożądanego skutku, a w chwili obecnej wysłał delegatów do Berlina dla dalszych pertraktacji, wysłał też delegację na Litwę i do Prus Wschodnich, dla ulżenia losu internowanym tam wojskom polskim, a w maju zorganizował wyprawę do Kijowa z pomocą dla ludności polskiej i wojska.

Organizacyjna działalność Czerwonego Krzyża pozwoliła w ciągu tego czasu na utworzenie 275 Oddziałów miejscowych, 6 okręgowych, z których większość ma już dziś po 5.000 — 10.000 i więcej członków, dzięki propagandzie majowej.

Polski Czerwony Krzyż od początku działalności zajął się przygotowaniem sióstr i sanitariuszek, których na froncie było około 4000, z tych jednak część była wyszkolona przez Polskie T-wo Czerwonego Krzyża w urządzanych 3-ch miesięcznych, a następnie 3-ch tygodniowych kursach dokształcających.

W piśmie „Czerwony Krzyż“ starała się Redakcja wyjaśnić zadania Czerwonego Krzyża w Polsce, a oddając 55 biblioteczek żołnierzom w szpitalach starał się Zarząd Główny szerzyć wśród żołnierzy oświatę.

Wszystkie te prace wykonane przez Zarząd Główny zawsze spotykały się z uznaniem Komitetu Głównego, który nie szczędził nam pod tym względem poparcia i zachęty.

Zarząd Główny, ustępując ze względów zasadniczych ze stanowiska, składa swe mandaty w ręce Komitetu Głównego, jako jedynej Władzy od tego powołanej, a zarazem składa majątek kilkudziesięciomilionowy w materiałach, 7 milionów z górą w gotowości, 12 milionów należnych od Rządu i m. st. Warszawy, przeszło 3 miliony marek należności od Oddziałów Miejsowych i od Rządu za leczenie wojska.

Ustępując wyraża podziękowanie współpracującemu z nim personelowi,

który z poświęceniem pomagał w urzeczywistnieniu celów T-wa, a przede wszystkim p.p. Kotszedoffowi, Ziemkiewiczowi, Waciórskiemu, Wołłowiczowej, Jarkowskiej, Danieleckiemu, Moranowiczowi, Pełnomocnikom: p.p. Krasickiemu, Niedzielskiemu, Bnińskiemu, Nowakowskiemu, Jankowskiemu, Jełowickiemu, za współpracę w działalności na froncie i wszystkim tym urzędnikom, którzy z poświęceniem spełniali swe zadania dla wojska polskiego.

H. Bisping, Wł. Mielżyński,
B. Hummel, J. Zawadzki.

dn. 30 sierpnia 1920 r.

Wykaz wydatków P. T. C. K.

za czas od 1 kwietnia do 10 sierpnia 1920 r.*)

	Mk.	fen.
Na wydatki frontów:	3,410,830	25
Szpitala, punkty żyw. opatr., pociągi kąpiel. e. t. c.	2,474,922	36
Instytucje podległe P. T. C. K.	448,547	67
Remont i Administr. nieruch.	227,386	—
Żywy inwentarz: 64 konie i 4 wozy	1,888,000	—
Inwentarz i remont inwentarza, umeblowanie	396,732	—
Zakup towarów i nal. za różne towary dla Inst. P. T. C. K.	8,456,503	84
Transporty towarów	78,873	55
Administracja	856,754	25
Wydatki ogólne	337,238	68
Razem	18,575,788	60

*) Przedstawiony władzom Państwowym dla uzyskania dalszej zapomogi.

Sprawozdanie Kasowe za miesiąc Czerwiec 1920 roku.

SALDO na 1 czerwca 1920	88.790·55	
Podniesiono z r. bież. P. K. K. Poż.	3.100·997·—	
Składki Członków Dożywoń.	75.000·—	
Składki Członków Rzeczywistych i Wspierających	50.280·40	
Ofiary Różne	261.452·47	
Ofiary na Specjalne Cele	16.836·45	
Pismo „Czerwony Krzyż“ za prenumeratę	225·—	
Apteka P. T. C. K. za dzierżawę	900·—	
Za sprzedane różne towary	20.800·—	
Za listy z Rosji, na wyd. połączone z przesyłką listów	1.133·—	
Wpływy z Oddziałów P. T. C. K. i od Członk. Koresp.	39.798·21	
Ze sprzedaży obcej waluty otrzymanej jako ofiary, składki członk. itp.	4.867·30	
Podniesiono z r-ku bieżącego Banku Handl.	80.000·—	
M. Luxemburg, tytułem dzierż. placu od 14-7 1919 r. do 14-X. 1920 r.	27·027·—	
Hr. Zyberg-Platerowa na r-k Delegacji C. K. w Paryżu	68.000·—	
P. Kukalski tyt. kaucji	1.000·—	
Pożyczki zwrotne	130·—	
Biuro. Oszczęd. Żoł. dla przesłania Majzłowi i Bojakowi.	1.319·20	
	3.749.786·03	
	3.838.576·58	

P. Pełnomocnikom na utrzymanie frontów	1,126.000·—
Na urządzenie i utrzymanie szpitali, punktów opatrunk. żywność, pociaąg, łaźni itp.	546.694·—
Na urządzenie i utrzymanie instytucji podl. P.T.C.K.	121.883·96
Na remont i administrację nieruchomości	94.978·80
Na inwentarz i remont inwen. towarów	19.450·—
Na różne towary i zaliczki na towary	1,215.098·06
Na transporty towarów	43.218·75
Na administrację	413.650·50
Na wydawnictwo pisma „Czerwony Krzyż“	28.000·—
Na wydatki ogólne	158.802·18
SALDO na 1 lipca 1920	3.767.776·25
	70.800·33

3.838.576·58

Główny Buchalter: D. Jarkowska.

Sprawozdanie kasowe P. T. C. K. za miesiąc Lipiec 1920 r.

Przychód

Rozchód

P. K. K. P. (Pol. Kr. Kasa Poż.).	3,918,910.15
Depozyty	6950.—
Papiery procentowe	6650.—
Ofiary	1,548,428.88
Awanse (zwrot)	273,433.75
Administracja	1153.50
Nieruchomości (komorne)	716.50
Pismo Czerw. Krz.	3000.—
Sunny przechodnie	2,091,039.50
Ofiary na cele społeczne	281,000.—
Członkowie dożywni	528,284.—
Członkowie rzecz. i wspier.	105.—
Biblioteka Czerw. Krz.	242,718.84
Oddziały P. T. Cz. K.	26,002.50
Mag. odzieży i bielizny	50,421.95
Członkowie korespond.	4140.—
Apteka Czerw. Krz.	

8,982,955.57

Wydatki na utrzymanie frontów	475,000.—
Szpitalne, punkty żywnościowe, opatrunkowe, pociaży, kąpiele, etc.	603,923.85
Instytucje podległe P. T. Cz. K.	128,001.54
Remont i administracja nieruchomości	67,998.40
Inwentarz i remont inwentarza	108,110.—
Na zakupy towarów i zaliczki na różne towary	4,891,766.23
Transporty towarów	111,573.80
Administracja	249,780.95
Wydatki ogólne	175,384.70
P. K. K. P.	1,497,377.—
Depozyty i kaucje	209,833.90
Sekcja propagandy	100,000.—
SALDO na sierpień	8,618,750.37
	364,203.20

8,982,955.57

Główny Buchalter: D. Jankowska.

W Y K A Z

INSTYTUCJI POLSK. TOWARZYSTWA CZERWONEGO KRZYŻA

dnia 25.VIII. 1920 r.

S Z P I T A L E.

1)	Epidemiczny	L. 2/4	Na 350 ł.	Łódź.
2)	Epidem.-Chirurg:	L. 5/4 b. szwedzki	„ 200 „	Łódź.
3)	Epidemiczny	L. 4/4	„ 100 „	Częstochowa.
4)	Oczny	Nr. 205	„ 50 „	nie czynny szpit. 207
5)	Epidemiczny	„ 218	„ 100 „	połączony ze szpit. 207.
6)			„ 85 „	nie czynny.
7)			„ 50 „	Konin.
8)			„ 76 „	Pabjanice.
9)		„ 105	„ 160 „	Piotrków.
10)	(Równo)		„ 40 „	nie czynny.
11)	Polowy	„ 101/908	„ 100 „	Lwów, część w Przemyślu.
12)	Czołówka „Zamojska“		„	
13)	Chirurgicz.-Wewnętrz.		„ 450 „	Warszawa, Smolna 6.
14)	Chirur.-Wewnętrz. (Fund. Angielsk.)		„ 250 „	„ Dobra 15.
15)	„ „		„ 50 „	„ Topiel 14.
16)	„ „	Św. Rocha.	„ 120 „	„ Krak.-Przedm.
17)	„ „	Oddz. Warsz.	„ 250 „	„ Mokotowska 6.
18)	Epidemiczny	Nr. 207	„ 300 „	„ Grochów.
19)	Czołówka „Radomska“			
20)	Czołówka „Błońska“			nie czynna. brak wiadomości.

SANATORJA I SCHRONISKA.

1)	Dla Uzdrawieńców	na 100 ł.	Karolin.	} Małopolska.
2)	Suchotników	„ 400 „	Zakopane.	
3)	„	„ 100 „	Sucha.	
4)	„	„ 100 „	Rajcza.	
5)	Lecznicze		Lwów.	
6)	Schronisko dla Sióstr	„ 12 „	Wdowi Dom.	
7)	„ „	„ 15 „	Leszczyńska 6.	Oddział Warszawski.

POCIĄGI SANITARNE.

- 1) Nr. 6 Oddziału Małopolskiego.
- 2) „ 10 „ „
- 3) Dyrekcji Kolejowej Warszawskiej (w rozporządzeniu Władz Wojskowych).
- 4) H. Paderewska.

ŁAŹNIE, PRALNIE I ZAKŁADY DEZYNFEKCYJNE.

- 1) Pociąg kąpielowy Nr. 12 (w rozporządzeniu Władz Wojsk.)

PUNKTY OPATRUNKOWO-ŻYWNOŚCIOWE.

1)	Warszawa (120)	Kierow. p.	Brzozowska	Rejowiec.
2)	„ (121)	„	Podhorska	Dęblin.
3)	„ (123)	„	Kijeńska	Chełm.
4)	„ (126)	„	Berezowska	Sokal
5)	„ (Brześć 5)	„	Kossowska	Warszawa Dw. Wiedeński
6)	„ 6.	„	Korvbut-Daszkiewicz	Rejowiec.

7)	"	7.	"	"	Jundziłowa	Jabłonna.
8)	"	8.	"	"	Szczekowska	Modlin.
9)	"	9.	"	"	Sweterówna	Wawer.
10)	L. 6/4			"	Fiszcerówna	Wołomin.
11)	L. 7/4	nowo otworz.				Rembertów.
12)	Warszawa X.		Kier. p.	Trzciańska	Dęblin.	
13)	"	XI.	"	"	Budny W.	Hrubieszów
14)	"	XII.	"	"	Janowiczówna	Grójec.
15)	"	XIII.	"	"	Sworyczewska	Struga.
16)	"	XIV.	"	"	Kuлагowska	
17)	Nr. 102		"	"	Michalewicz Marja	Brześć 4-ty
18)	" 104		"	"	Scibor-Marchocka	Kielce
19)	" 105		"	"	Zofja hr. Olizar	Lwów
20)	" 107		"	"	Neugebauer	Krasne nowo tworzy się
21)	" 106		"	"	Górska	Lwów.
22)	" 108		"	"	Bykowska	brak wiadomości.
23)	" 218		"	"	Marencheldówna	Monasterzysko.
24)	" 109		"	"	Wierpachowska	Chorolow.
25)	" 111		"	"	Jastrzębska	Kamienna-Strumillów
26)	" 114		"	"	Runge	Koszowo
27)	" 116		"	"	Pogorska	Stryj.
28)	" 117		"	"	Zajączkówna	Dęblin.
29)	" 118		"	"	Rhon	Potutery.
30)	" 119		"	"	Garzymowa	Dęblin.
31)	" 266		"	"	Pigulówna	Marki St. Zborna I arm.
32)	" 215		"	"	Piechowska	Łowicz.
33)	" 216		"	"	Wysockka	Zegrze.
34)	" 217		"	"	Siennicka	Marki St. Zborna I arm.
35)	Dworzec	Kaliski	Oddziału	Warszawskiego.		
36)	"	Centralny	"	"		
37)	"	Gdański	"	"		
38)	"	Wschodni	"	"		
39)	"	Trzebini	"	Krakowskiego.		
40)	"	Tarnów	"	"		
41)	"	Rozwadów	"	"		
42)	"	Dębica	"	"		
43)	"	Ryki Siedl.	"	w Rykach.		
44)	"	Parczew	"	w Parczewie.		
45)	"	Lubartów	"	w Lubartowie.		
46)	"	Łuków	"	(stacja)		
	"	i w mieście	"	w Łukowie.		
47)	"	Trawniki	"	"		
48)	"	Dorohusk	"	stacje		
49)	"	Siedlce	"	"		
50)	"	Skierniew.	"	kolejowe		
51)	"	Żyrardów	"	"		
52)	"	Skarżysko	"	"		

PUNKTY DENTYSTYCZNE.

- 1) Nr. 1 VI armja
2) " 2 " " nie czynny

SZALNIĘ.

- 1) Ochotnicza Warszawa-Ratusz
2) Oddziału Warsz. Łaszczewska 6.

PATROLE OPATRUNKOWE.

- 1) W stronę Chełma Kier. Adamska Stanisława i 2 siostry
- 2) W strony Rawy-Ruskiej „ Padechowska i 2 siostry.

Punkty dezynfekcyjne przy armji VI-ej zniszczone, aparaty dezynfekcyjne oddane do rozporządzenia Szefa Sanitarnego.

KOLUMNY DEZYNFEKCYJNE.

- 1) Hygiena Nr. 1
- 2) „ „ 2
- 3) „ „ 3

TRANSPORTOWE KOLUMNY.

1) Nr. 1	5) Transportowiec na Wiśle	Warszawianka.
2) „ 2	} konne.	
3) „ 3		
4) „ 4		

O k ó ł n i k i .

OKÓLNIK Nr. 25.

Do W. PP. Głównych Pełnomocników Oddziałów Okręgowych i Miejskowych oraz członków-korespondentów Polskiego T-wa Czerwonego Krzyża.

Wobec trudności odszukania biur i instytucji Polskiego T-wa Czerwonego Krzyża, co niejednokrotnie ustalono przez delegatów, wysłanych przez Centralę w sprawach Czerwonego Krzyża oraz delegatów Misji Zagranicznych, Zarząd Główny Pol. T-wa Czerwonego Krzyża uprzejmie uprasza WPP. aby na domach, w których mieszczą się instytucje Czerwonego Krzyża i biura oddziałów lub korespondentów—obowiązkowo znajdowała się chorągiew z Czerwonym Krzyżem, na stacjach zaś kolejowych i urzędach miejscowych umieszczony był dokładny adres w widocznym miejscu, ze wskazaniem ulicy i Nr. domu.

Zarząd Główny.

OKÓLNIK Nr. 26.

Do oddziałów okręgowych i miejscowych Pol. T-wa Czerw. Krzyża.

Zgodnie z uchwałą Zjazdu P. P. Delegatów Oddziałów Okręgowych i Miej-

scowych oraz członków-korespondentów z dnia 10 i 11 kwietnia 1920 r. Zarząd Główny P. T. C. uprzejmie uprasza WPP:

1. O dostarczenie w najbliższym czasie danych, dotyczących potrzeb miejscowych, a mianowicie: a) co do chorób zakaźnych, b) co do walki z gruźlicą, c) co do walki z jaglicą, d) co do walki z chorobami wenerycznymi, e) co o opieki nad dzieckiem i matką, f) co do przygotowania pielęgniarek zdrowia.

2. Dążenie i powołanie w każdej miejscowości, gdzie niema Oddziałów P. T. C. K. członków-korespondentów dla zjednywania członków, oraz prenumeratorów pisma „Czerwony Krzyż“ i wogóle szerzenie idei Czerwonego Krzyża.

3. O dążenie do tworzenia o ile możliwości samodzielnych i instytucji Czerwonego Krzyża dla potrzeb ludności miejscowej i wojska w porozumieniu z Komitetem Głównym.

4. aby przy organizowaniu pomocy dla żołnierzy na froncie starać się o opiekowanie się tymi Oddziałami wojska, które pochodzą z miejscowości, gdzie się dany Oddział P.T.C.K. znajduje, w ten sposób zadzierżgnąć węzły między Czerwonym Krzyżem a wojskiem.

5. O dążenie wszelkimi siłami do skupienia wszystkich działających na ich terenie instytucji pomocy dla żołnierza, aby ujednostajnić akcję i podnieść znaczenie Czerwonego Krzyża.

6. O tworzenie kursów dla sanitariuszek w jaknajkrótszym czasie oraz o zwracanie jaknajbardziej uwagi na moralną stronę, zgłaszających się kandydatek na kursy.

Zarząd Główny; (—) H. Bisping
(—) J. Zawadzki
(—) B. Hummel.

OKÓLNIK Nr. 30.

Do Oddziałów Okręgowych, Miejskowych, oraz członków-korespondentów.

Zarząd Główny uprzejmie prosi Sz. Panów przy nadsyłaniu pieniędzy wyrażnie na odcinkach przekazów pocztowych lub w listach specyfikowć:

Ofiar różnych	Mk. 0000
„ na specjalne ce	Mk. 0000
składki członków	Mk. 0000
członków dożywotnich	Mk. 0000
i t. p.	Mk. 0000

razem Mk. 0000

Zarząd Główny.

OKÓLNIK Nr. 31.

Czasopismo „Czerwony Krzyż“ jest jedynym czasopismem, zawierającym wszelkie wiadomości i rozporządzenia, odnoszące się do zadań, organizacji czynności Pol. T-wa Czerw. Krzyża.

Wobec tego Zarząd P.T.C.K. poleca wszystkim Zarządom Okręgowym zapronumerowanie powyższego pisma, jako organu T-wa w 2 egzemplarzach

Zarządom zaś Oddziałów Miejskowych w 1 egzemplarzu.

Prenumerata roczna powinna być opłacona z góry na początku każdego roku kalendarzowego,

Oddziały Okręgowe i Miejskowe prozone są o dołożenie starań co do jaknajszerszego rozpowszechniania czasopisma „Czerwony Krzyż“.

OKÓLNIK Nr. 32.

Do Pp. Pełnomocników P. T. C. K. przy Armjach.

W sprawie pobierania opłaty za leczenie wojskowych w szpitalach P.T.C.K. podaje się do wiadomości Panów odpis pisma do VI. San. I. 6004/20 Szp. 16/VI-20 r.

„Przesyła się do wiadomości z tem, że sprawa podwyższenia ryczałtu za leczenie chorych wojskowych w szpitalach T-wa Polskiego Czerwonego Krzyża została uregulowana rozporządzeniem M. S. Wojsk Dep. VII Gosp. L. 40692 N z dn. 27 maja 1920 r.

Co do miesięcznych zapotrzebowań pieniężnych to miarodajnym jest rozporządzenie M. S. Wojsk. L. 208/ Budż. T. IV. Szt. z 29. 1920 r.

Odpis pisma M. S. Wojsk. Dep. VII. Gosp. L. 40692/N z dn. 27/V. 1920 r. przy niniejszym podaje:

Rozporządzenie DG. L. 13661/N. dotyczące podwyższenia opłaty za leczenie osób wojskowych w szpitalach i zakładach Czerwonego Krzyża do wysokości 15 Mr. dziennie rozszerza sięz tem, iż opłata ta obowiązuje od 1 grudnia 1919 r.

Od 1 marca 1920 r. obowiązywać będzie szpitale i zakłady sanitarne Czerwonego Krzyża rozporządzenie L. 99 Dz. R. Wojsk Nr. 5 ox. 1920.

Z dniem tym szpitale i zakłady Czerwonego Krzyża, mające leczeniu osoby wojskowe, składają swe rozliczenia dotyczące wyżywienia osób wojskowych. W intendenturach Okręgów Generalnych i Etapowych, na terenie których się znajdują i od tychże intendentur pobierają opłatę za leczenie osób wojskowych.

Ryczałtowe opłaty za leczenie osób wojskowych po dzień 1 Lipca uskutecznią również właściwe Intendentury“.

Zarząd główny;

OKÓLNIK Nr. 33.

Instrukcja dla Instytucji Front.

I. Po upływie każdego miesiąca kierownicy instytucji frontowych K. T. C. K. obowiązani są niezwłocznie przedstawić Pełnomocnikowi, któremu bezpośrednio podlegają sprawozdania rachunkowe w następujący sposób:

1) Po stronie przychód wykazać wszystkie wpływy pozycjami w tym porządku, jak są zapisane w książce kaso-

wej z wyraźnym zaznaczeniem z jakiego źródła pochodzą.

2) Po stronie rozchód wszystkie wydatki, również w tym porządku, jak w książce kasowej. Klasyfikacje wydatków zbyteczne.

UWAGA: Wszelkie zaliczki wydawane pracownikom biura jakto: na zakup towarów, na podróż, zaliczki na pensję i t. p. to znaczy wszystkie awanse, z których pracownik wylicza się na miejscu—wykazywać w sprawozdaniu nie należy.

Oryginalne rachunki, należytem stemplem opłacone, zaopatrzone podpisy, dokładnie obliczone, z wyraźnym adresem sprzedającego, także oryginalne pokwitowanie z odbioru sum. Do przedstawionych przez pracowników rachunków za djetę w drodze, dołączać należy dokumenty podróży względnie poświadczane podpisy. Rachunki za dostarczane towary nie mogą być wystawiane przez fun-

cjonarjuszów Czerwonego Krzyża. W wypadkach, gdy dostawca nie płaci stempla należy wartość stempla potrącić w rachunku i sumy te rezerwować, by przy sposobności stempel knpić i dokleić. Potrąconych pieniędzy za stempel nie przeprowadzać przez kasę t. j. ani zmniejszać rachunków, ani wydatkować na stemple. Każdy rachunek powinien być poświadczony przez pełnomocnika. Dowody winny być złożone w tym porządku, jak zapisano w sprawozdaniu i mocno zeszyte, by w drodze nie ginęły. Ilość dokumentów powinna być na grzbiecie zaznaczoną.

II. Z zapotrzebowaniami na towary instytucji frontowych zwracają się do odnośnych pełnomocników. Każda Instytucja frontowa winna prowadzić książkę materialną, otwierając dla każdego artykułu oddzielny rachunek w sposób następujący:

PRZYCHÓD		MĄKA	
Data	Przychód	Ilość kg.	Mk.
1/7	Otrzymano od peł sp. №	100	200
7/7	Zakupiono pozycja kasowa №	10	20

R O Z C H Ó D			
Rozchód		Ilość kg.	
		kg.	Mk.
Wydano do kuchni pg. kwitu №		10	20

Na przychód zapisuje się wszystkie produkty, otrzymane tak i zakupiono na miejscu.

Wszelkie dary otrzymane w naturze należy wciągać do książki materialnej i wyceniać; do sprawozdania zaś miesięcznego należy dołączyć wyceniony wykaz otrzymanych darów za ubiegły miesiąc.

W książce mater. należy powoływać się na odnośny dokument. Do książki materialnej drobnych zakupów dla kuchni zapisywać nie należy.

Dla wszystkich¹⁾ towarów otrzymanych

z innych źródeł (np. Intendenty) prowadzić należy oddzielną książkę.

Instrukcja niniejsza obowiązuje od 1-go (pierwszego) lipca.

III. Należy niezwłocznie przystąpić do sporządzenia sprawozdań za ubiegłe miesiące i w miarę wykonywania niezwłocznie przysyłać do pełnomocników.

IV. Do sprawozdania miesięcznego dołącza się wykaz dni chorych i dni personelu, a także wydanych w tymże miesiącu produktów. Cyfry w wykazie winny odpowiadać cyfrom w książce materialnej.

W Y K A Z

Wydanych prod. w mies. 1920.

Wyszczególnienie	Waga	Ileść	Wartość Mk.
Maki	100	—	200
Kaszy	50	—	100
i t. p.			

V. Gospody.

Oprócz sprawozdania rachunkowego, opisanego w § 1 i kantyny obowiązane są przedstawiać wykazy towarów.

W tym celu na 1 lipca należy sporządzić spis towarów podług cen sprzedażnych i dołączyć do wykazu za lipiec.

Forma wykazu.

W Y K A Z

towarów gospody w .....
za miesiąc .....

	Wartość rzeczy-wista		Wartość sprzeda-żna	
	Mk.	F.	Mk.	F.
1) Na 1 lipca pg. spisu towarów.				
2) Otrzymano od pełnomocnika podł. spocyf. №				
3) Kupiono pg. faktury №				
i t. d.				
Razem . .				
sprzedano w miesiącu				
pozostaje na 1-go. .				

UWAGA I: Suma w rubryce „sprzedano” winna odpowiadać sumie wpisów w sprawozdaniu rachunkowym.

UWAGA II. W następnych miesiącach spisu towarów sporządzać niepotrzeba, należy tylko wykazać pozostałość z poprzedniego miesiąca.

VI. Przy określaniu ceny sprzedanej kantyny winny kierować się wskazówkami pełnomocnika.

VII. Jeżeli przy wykonywaniu niniejszej instrukcji nasuwać nie będą pewno wątpliwości, należy niezwłocznie zażywać Buchalterję Główną.

OKÓLNIK Nr. 34.

Instrukcja.

Dla pełnomocników Frontów Pol. Cz. Krz.

W celu i ujednostajnienia rachunkowości, Zarząd Główny przesyła instrukcję, którą obowiązani są nadal kierować się pp. Pełnomocnicy pod rygorem osobistej odpowiedzialności.

1. Po upływie każdego miesiąca Pełnomocnicy frontów obowiązani są niezwłocznie przedstawić sprawozdania rachunkowe. Sprawozdania rachunkowe należy sporządzać w następujący sposób:

- 1) Po stronie „Przychód” wykazać wszystkie wpływy, pozycjami i w tym porządku, jak są zapisane w książce kasowej z każdym zaznaczeniem z jakiego źródła pochodzą.—(patrz Uwagi).
- 2) Po stronie „Rozchód” wykazać wszystkie wydatki należące do grupach:

Koszta utrzymania Biura Zarządu.

Wszelkie wydatki związane z prowadzeniem Biura Zarządu, a więc: pensje, administracja, koszta podróży i t. p. w tym porządku, jak są wpisane w książce kasowej.

Magazyn.

Wszystkie rachunki na zakupione towary jak: żywność, inwentarz, bielizna i t. p. nadające się do magazynowania.

Awanse.

Wszystkie dokumenty na wydane awanse instytucjom podległym z zazna-

czeniu kto otrzymuje pieniądze i dla jakiej instytucji.

1) UWAGA: Wszelkie zaliczki wydawane pracownikom biura, jak na zakup towarów, na podróż, zaliczki na pensję i t. p. to znaczy wszystkie awanse z których pracownik wylicza się wykazywać w sprawozdaniu nie należy.

2) UWAGA: W wysokości udzielenia zaliczek pracownikom instytucji podległych (t. j. jeżeli funkcjonariusz nie wylicza się na miejscu) sumę zaliczki zapisuje się, jako awans instytucji, do której należy dany funkcjonariusz za listowem uwiadomieniem tejże instytucji, podobnie jak to ma miejsce z zaliczkami, udzielanymi pracownikom pełnomocników przez Zarząd Główny.

3) Za dowody kasowe służyć mogą:

Oryginalne rachunki należytym stemplem opłacone, zaopatrzone w podpisy, dokładnie obliczone, z wyraźnym adresem sprzedającego, a także oryginalne pokwitowanie z odbioru sum. Do przedstawianych przez pracowników rachunków za djety w drodze dołączać należy dokumenta podróży względnie poświadczony odpisy. Rachunki za dostarczone towary nie mogą być wystawione przez funkcjonariuszów Czerwonego Krzyża. W wypadkach, gdy dostawca nie płaci stempla, należy wartość stempla potrącać w rachunku i sumy te zachować, by przy sposobności stempel kupić i dokleić. Potrącanych pieniędzy ze stempla nie przeprowadzać przez kasę t. j. ani zmniejszać rachunków, ani wydatkować na stemple. Każdy rachunek powinien być poświadczony przez Pełnomocnika. Dowody winny być ułożone w tym porządku jak są zapisane w sprawozdaniu, mocno zeszyte, by w drodze nie ginęły.

II. W sprawie zaopatrywania instytucji frontowych przez Zarząd Główny, wyjaśnia się, że Centralna Składnica wydaje towary

a) na zapotrzebowanie instytucji, które winno być poświadczony przez Pełnomocnika że towar istotnie potrzebny dla instytucji.

1) Na zapotrzebowanie Połn. frontu.

W wypadku pierwszym, Buchalterja Główna obciąża instytucję frontową, zatem towar, który idzie bezpośrednio do instytucji frontowej, nie przechodzi przez ksiązkę magazynową Pełnomocnika frontu.

W wypadku drugim, Buchalterja Główna obciąża rachunki magazynu pełnomocnika frontu. Pełnomocnicy towar magazynują, wciągając go do książki magazynowej.

2) Rozchód magazynu odbywać się powinien na podstawie wystawianych specyfikacji magazynowych.

3) Specyfikacje sporządzać należy w trzech egzemplarzach, z których jeden odsyła się z towarem, drugi pozostaje przy magazynie, trzeci zaś odsyła się do Buchalterji Głównnej przy miesięcznych sprawozdaniach.

4) Na specyfikacjach magazynowych winno być dokładne brzmienie instytucji, której wydano towar, a także podpis otrzymującego.

5) Na 1-go lipca należy sporządzić spis znajdujących się towarów w magazynie pełnomocnika, wycenić i nadać do Buchalterji Głównnej.

6) Wszystkie dary w naturze, otrzymywane przez Pełnomocników winny być wciągane do książki magazynowej i wycenione.

7) Do sprawozdania miesięcznego dołączać należy wyceniony wykaz darów w naturze, otrzymanych w ubiegłym miesiącu.

W wypadkach przejścia instytucji frontowej od Pełnomocnika A., pod zarząd Pełnomocnika B należy w chwili przechodzenia instytucji zamknąć rachunki, sprawozdania i wykazać jakie saldo gotówkowe przejmuje Peł. B. by Buchalterja Gł. mogła zwolnić rachunek jednego Peł., a obciążyć drugiego. Np. jeżeli instytucja X w dniu 12 miesiąca przechodzi od Peł. A. do Peł. B. tedy Peł. A. przedstawia do Buch. Głównej sprawozdanie inst. X za 12 dni za pozostałe dni miesiąca pełnomocnik B. Peł. A. do sprawozdania swego dołącza akt zdania i przyjęcia instytucji.

UWAGI: 1) Na grzbiecie sprawozdania instytucji frontowej winno być za-

znaczone jakiemu pełnomocnictwu podlega.

2) Pełnomocnicy obowiązani są dopilnować, by podległe im instytucje składały sprawozdania w swoim czasie i w sposób przepisany.

* * *

Apel do dziewcząt wiejskich „ziemianek“

Wierząc głęboko w słowa: — „w jedności siła“, my dziewczęta stolicy, zwracamy się do Was Siostry „Ziemianki“ z gorącym uzwaniem o współpracę nad wyekwipowaniem „Naszego Bataljonu“.

Organizacja ta jest jedną z sekcji przy Czerwonym Krzyżu (Mazowiecka 9). Cel jest aż nadto jasny: Umundurować bataljon żołnierza — ochotnika staraniem dziewcząt polskich. Liczba nas z dniem każdym wzrasta; nie brak nam również zapалу i chęci do pracy. Dzisiaj, kiedy czyn stał się hasłem dnia, my dziewczęta pokażemy jak należy służyć Ojczyźnie. Niechaj nie będzie ani jednej dziewczyny — Polki, któraby z nami nie współpracowała.

Jako hasła do usilnej pracy niech nam posłuży czyn dziewcząt z wsi Kociszewa, które łącznie z pomocą dworu zebrały na powyższy czyn 400 marek. Jako główną działaczkę tej całej akcji należy wymienić Jankę. Następnie wieś Dąbrówka zebrała 2000 marek oraz kilka wartościowych przedmiotów. Zbudź się więc duszo dziewczęca; nie omijając wsi ni chaty stańcie zwartą gromadą do pracy, pokażcie, że żywie w was duch z jasných dni przeszłości.

Sekcja „Naszego Bataljonu“.

* * *

Organizacje społeczne (Matki chrześne, koła oświatowe i t. p.) niosące ulgę żołnierzowi w polu, częstokroć ogłaszają w dziennikach, że pośredniczą w dostarczaniu żołnierzowi korespondencji z kraju na front, lub odwrotnie i w tym celu wyznaczają dla publiczności czas i

miejsce zborne dla nadawania listów, paczek i t. p. przeznaczonych na front.

Nie zapoznając dobrych chęci tych organizacji Nacz. Dow. W. P. zarządza jednak, że dla obsługi pocztowej armji w polu powołane są wyłącznie poczty polowe i że względu na ważne interesy wojskowe nie może zezwolić na urządzanie przygodnych, lub innych przesyłek do i od armji w polu.

Korespondencje i wszelkie inne przesyłki do armji w polu muszą tedy warunkowo być nadawane przez publiczność za pośrednictwem państwowych cywilnych Urzędów pocztowych, a zajmowanie się osób, lub organizacji społecznych zbieraniem, lub dosyłaniem korespondencji z kraju do armji w polu, lub na powrót jest wzbronione.

Jedynie dosyłanie dla żołnierzy w polu darów, ujętych w transportach dla poszczególnych formacji polowych, dla zaoszczędzenie kosztów opakowania na pojedyncze paczki może się odbyć bez pośrednictwa poczty polowej, ale za poprzednim zgłoszeniem w Oddziale II-gim Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich i D. O. Genem, na którego obszarze taki transport się organizuje.

Szef Biura Kasowego.

* * *

Departament Sanitarny M. S. Wojsk. zawiadamia: Wdowy i sieroty po lekarzach wojska polskiego, pozostające w ciężkich warunkach materialnych, wnosić mają podania o wsparcie do Zarządu Głównego Towarzystwa Zapomogowego dla wdów i sierot po lekarzach wojska polskiego. Adres: Dep. Sanit. M. S. Wojsk Warszawa, Nowolipki 3.

W podaniach kondydatki do zapomóg winny powołać się przynajmniej na 2-ch poważnych obywateli kraju dobrze poinformowanych o stosunkach rodzinnych wdowy.

— Hieronim Siemiński delegat Kom. Rząd. do spraw polskiego Tow. Czerwonego Krzyża przy misji Szwedzkiej otrzymał Krzyż Kawalerski I kl. order. Wazy.

Lista strat.

(Ciąg dalszy.)

- Jasiewicz Edward ppor. 2 p. ul. 2 szw. zm. 20-3 20.
- Jasiszek Klemens szer. 44 pp. s. k. 5 k. zm. 16-1 20.
- Jaskuła Jan st. żoł. Minski p. 1 kkm. zm. 5-2 20.
- Jaszczuk Waclaw ul. 2 p. ul. 3 szw. zm. 2-4 20.
- Jęgrzejczyk Stanisław szer. 31 p. strz. kan. 1 k. zm. 29-4 20.
- Jeżyk Stanisław szer. 44 p. s. k. b. zap. zm. 1-4 20.
- Joachimiak Ignacy st. żoł. 144 pp. s. k. 5 k. zm. 22-3 20.
- Jodłowski Piotr. st. żołn. 1 k. b. wart. zm. 11-4 20.
- Juoryk Jan szer. 3 dyw. 3 k. teleg. zm. 21-1 20.
- Jundził Izidor szer. minski p. 7 k. zm. 4-2 20.
- Jung Jan szer. 4 b. wart. Toruń zm. 1-4 20.
- Jusionis Stanisław szer. Wil. pp. 2 k. zm. 1-3 9.
- Juszczak Piotr strz. 3 p. strz. Wlkp. 2 k. zm. 4-3 20.
- Jarosz Ignacy szer. Wil. pp. 8 k. zm. 11-1 20.
- Jaroszewicz Feliks szer. 44 p. s. k. 2 k. zm. 3-4 20.
- Abramowicz Antoni szer. zm. 28-7 20.
- Abras Andrzej „ „ 28-7 20.
- Adamowicz Teodor asp. of. intend, 14 dyw. piech. zm. 4-7 20.
- Adamski Antoni szer. szp. wojsk, Wilno. zm. 31-7 20.
- Adamus Stanisław st. szer. 38 pp. Lwow-ski. zm. 5-8 20.
- Bączar Piotr szer. 49 pp. 3. 10 k. zm. 26-720.
- Bajniak Stanisław szer. 36 pp. 2 k. zm. 21-7 20.
- Biegizal Adolf szer. 13 pp. zm. 10-2 20.
- Biesiekierski Wiktor szer. 13 pp. zm. 30-7 20.
- Bojanowski Michał szer. 9 pp. leg. k. Uzdrow. zm. 23-7 20.
- Bonusiak Józef kapr. 29 pp. k. k. m. zm. 25-2 20.
- Buda Józef szer. 29 pp. 5 k. zm. 8-3 20.
- Budny Stanisław szer. 1 p. szwoleż 1 komp. zm. 16-6 20.
- Buszke Aleksander szer. Czol. sanit. Mołodeczno. 25-2 20.
- Chodziło Ewaryst szer. 29 pp. 5 k. zm. 12-3 20.
- Chojnicki Stefan szerz. 29 pp. 2 bat. 22-2 20.
- Chudziński Józef szer. 9 pp. 6 k. zm. 16-2 20.
- Czarnecki Karol szer. 7 komp. teleg. zm. 2-7 20.
- Czech Jan szer. 3 komp teleg. zm. 3-8 20.
- Czernikowski Władysław szer. areszt. więz. karne. Grudziądz zm. 8-8 20.
- Czerwiński Władysław szer. 21 pp. zm. 10-4 20.
- Czubak Kazimierz szer. 21 pp. zm. 29-7 20.
- Dąbrowski Konstanty szer. ochot. zm. 5-1 20.
- Darbaś Józef szer. ob. mog. zm. 9-8 20.
- Drachuszcak Jan szer. 42 pp. 9 k. zm. 29-7 20.
- Dudek Józef szer. 14 komp. zm. 5-2 20.
- Fabjański Julian szer. zm. 29 7 20.
- Ferenc Edward szer. 8 pp. b. zapas. zm. 8-8 20.
- Fik Jan szer. Urz. Gosp. Przemśl zm. 22-7 20.
- Fulipski Władysław szer. 36 pp. 4 k. 7-2 20.
- Firek Franciszek szer. 13 pp. 6 k. zm. 22-3 20.
- Frańczyk Jan szer. 33 pp. zm. 4-8 20.
- Gajewski Waclaw szer. 21 pp. k. k. m. zm. 3-8 20.
- Głowacki Antoni ppor. 607 szp. pol. zm. 16-7 20.
- Górski Stefan szer. zm. 31-7 20.
- Grabski Franciszek szer. 34 pp. 5-8 20.
- Gruchowski Stanisław szer. 13 pp. 12. zm. 22-1 20.
- Gusiera Józef szer. 105 pp. 2 bat. 2 k. zm. 24 7 20.
- Gut Stanisław szer. 49 pp. 18 dyw. zm. 17-7 20.
- Hakare Franciszek biał.-pp. 8 komp. zm. 3-2 20.

- Hireński Wawrzniec szer. zm. 27-8 20.
 Ibek Jan szer. zm. 4-7 20.
 Jarusz Wikror st. szer. 22 pp. 2. k. zm. 3-8 20.
 Jaruszyński Stanisław szer. zm. 28-7 20.
 Jęgoński Jan szer. 15 bryg. 8 dyw. piech. zm. 1-5 20.
 Jeruzalski Józef szer. 2 p. kol. 8 k. zm. 18-4 20.
 Jemereg wski Michał szer. zm. 15-6 20.
 Józefowicz Stefan st. szer. póc. infekc. 13. zm. 5-8 20.
 Juźwiak Stefan szer. 52 pp. strz. kres. k. techn. zm. 25-7 20.
 Kalinowski Wincenty st. szer. 21 pp. 4 k. k. m. zm. 11-3 20.
 Kamiński Ignacy szer. 26-7 20.
 Kapuściński Roman szer. p. pol. 1 dyw. Lit.-Biał. zm. 26-2 20.
 Kaufman Natan szer. punkt zborny Modlin. zm. 9-4 20.
 Klepacz Wawrzyniec szer. 30 pp. 5 k. zm. 11-3 20.
 Kleszcz Piotr. plut. 11 pp. 11 k. zm. 24-7 20.
 Kazimierczyk Kazimierz szer. 29 pp. k. k. m. zm. 9-2 20.
 Kochaniwicz Stanisław szer. 47 pp. 10 k. zm. 1-7 20.
 Kochmański Szmul szer. Poc. panc. „Piłsudczyk“ zm. 31-4 20.
 Konkwowski Mordka szer. Słucki pp. 31-7 20.
 Konieczny Andrzej szer. 1 b 47 pp. zm. 7-7 20.
 Kosicki Franciszek szer. 15 b. saperów. zm. 31 7 20.
 Koteomas Czesław szer. 36 pp. 12 k. zm. 18-5 20.
 Kowalczyk Michał szer. zm. 27-7 20.
 Kozłowski Wincenty szer. tab. 8 dyw. zm. 16-1 20.
 Kozłowski Władysław st. szer. 35 pp. 10 k. zm. 19-3 20.
 Kresa Władysław szer. Miński pp. piech. zm. 7-1 20.
 Krzywiak Jan szer. 47 pp. strz. kres. zm. 30-7 20.
 Kubera Józef szer. zm. 31-7 20.
 Kubiak Stefan szer. 29 pp. zm. 17-2 20.
 Kudrycki Jan szer. 6 p. Miński. zm. 16-20.
 Kucharski Józef szer. k. telef. Nr. 2. zm. 7-8 20.
 Madaliński Władysław szer. zm. 2-8 20.
 Kudłacz Sylwester szer. 54 pp. 1 k. zm. 27-7 20.
 Kundzicz Antoni szer. Wiln. pp. 1 b. 1 k. zm. 2-3 20.
 Labawiński Ignacy szer. 63 pp. 1 k. m. zm. 6 7 20.
 Lewandowski Józef szer. 61 pp. 10 zm. 18-6 20.
 Liczbiński Konstanty szer. 30 pp. zm. 13-20.
 Linda Henryk kapr. 4 krak. b. zapas zm. 7-5 20.
 Lipiński Józef szer. 30 pp. 6 k. zm. 18-2 20.
 Łosek Michał szer. 4 p. strz. podhal. 7 komp. zm. 20-7 20.
 Madaj Stanisław szer. st. Zborna Wilno zm. 6-2 20.
 Malina Józef szer. zm. 23-7 20.
 Mąmlewski Wojciech szer. 61 pp. 11 k. zm. 1-8 20.
 Markiewicz Jan szer. Grodz. pp. 8 k. zm. 29-6 20.
 Mastalarz Ignacy szer. 49 pp. 3 bat. 11 k. zm. 25-7 20.
 Matan Karol kapr. 3 p. uł. Sztab. zm. 25-7 20.
 Matuszek Wojciech szer. 39 pp. strz. Lwowskich 3 k. zm. 5-8 20.
 Matuszewski Roman szer. 2 k. park. M. zm. 18-6 20.
 Mayer Józef szer. 30 pp. 10 k. zm. 9-3 20.
 Mancel Jan szer. szk. amunic. Rudniki zm. 28-7 20.
 Michalak Jan szer. 9 p. 1 b. zm. 15-2 20.
 Mikulski Stanisław szer. 52 pp. 3 k. zm. 2-8 20.
 Mozoń Dawid szer. 7 p. leg. 8 k. zm. 6-5 20.
 Nasarzewski Franciszek szer. 2 pp. 2 k. zm. 4-8 20.
 Nawrocki Franciszek szer. 17 pp. zm. 4-8 20.
 Neska Jan szer. zm. 2-8 20.
 Olszewski Adam szer. 8 Nowogrodzki pp. 4 k. zm. 10-3 20.
 Oput Antoni szer. Mińsk. pp. 6 k. zm. 7-7 20.
 Orzeł Seweryn ppor. Szt. 3 dyw. zm. 22-6 20.
 Pacek Waclaw szer. 43 pl. kkm. zm. 16-6 20.
 Piątkowski Franciszek szer. zm. 1-8 20.

- Paliszewski Bernard szer. 2 b. wart. Grudziądz. zm. 1-8 20.
- Papier Stanisław szer. 2 b. etap. Warsz. 1 k. zm. 3-5 20.
- Petela Józef szer. 36 pp. 6 k. zm. 28-2 20.
- Pinczkowski Mieczysław szer. 1 Oddz. wet. zm. 5-2 20.
- Piskorz Piotr szer. 4/3 b. wart. zm. 6-8 20.
- Pluta Franciszek szer. zm. 30-7 20.
- Pochocki szer. zm. 6-1 20.
- Pocidły Piotr szer. 29 pp. 6 k. zm. 22-1 20.
- Podskarbi Stanisław kapr. 9/70 pp. zm. 7-7 20.
- Polewski Józef ppor. DOG. Pomorze zm. 7-8 20.
- Pośpieszny Michał szer. 30 pp. 3 k. zm. 14-1 20.
- Prusak Ignacy zm. 3-8 20.
- Przybylski Feliks st. żołn. 2 p. szw. 1 szw. zm. 7-8 20.
- Przybyła Stanisław kapr. 21 pp. Oddz. Sztab. zm. 2-6 20.
- Przybyło Mieczysław szer. 6 b. saper. 3 komp. zm. 5-8 20.
- Rach Wilhelm szer. zm. 26-7 20.
- Rachel Mikołaj szer. Wiln. pp. 1 k. zm. 6-3 20.
- Rajek Jan kapr. 10/30 pp. zm. 3-8 20.
- Rogowski Józef szer. st. zborna w Siedlcach zm. 31-7 20.
- Rogozia Stanisław kanon 17 p. a. p. 8 bat. zm. 17-5 20.
- Romajko Władysław szer. 10 dyw. sztab. zm. 4-8 20.
- Rożański Józef st. szer. zm. 30-7 20.
- Rudzki Jan szer. 3 kol. tab. 1 dyw. Lit.-Biał. zm. 25-1 20.
- Sadowski Franciszek szer. 33 pp. 2 k. zm. 6-4 20.
- Sar Wiktor szer. 52 pp. 3 k. 1 bat. zm. 7-8 20.
- Sardulski Celestyn podchor. 8 p. a. p. 3 dyw. zm. 21-5 20.
- Sarmacki Jan szer. 24 pp. 1 k. zm. 23-5 20.
- Sedybski Waclaw szer. 36 pp. 4 k. zm. 8 2 20.
- Siawodłło Jarosław podchor. etap Nr. 2. zm. 27-2 20.
- Skaybal Stefan podchor. 38 p. strz. Lwowskich 2 b. zm. 17-2 20.
- Skrobacz Franciszek szer. zm. 28-7 20.
- Skrzyński Antoni szer. 5 p. kawalerji zm. 4-8 20.
- Smółka Jan kapr. 13 pp. 10 k. zm. 27-3 20.
- Sobczak Kazimierz szer. 30 pp. kkm. zm. 2-3 20.
- Soporowski Jan kapr. 55 pp. 1 k. zm. 3-7 20.
- Splawski Ludwik szer. 29 pp. kkm. zm. 26-2 20.
- Stachowicz Bronisław szer. zm. 31-7 20.
- Standler Samuel szer. D-wo tabor. 8 dyw. piech. zm. 19-2 20.
- Stankiewicz Adam szer. zap. koni 8 dyw. zm. 19-4 20.
- Stawiński Jan st. szer. zm. 24-7 20.
- Stenczylik Władysław szer. 21 pp. 1 k. zm. 26- 20.
- Sulowski Michał szer. 5 pp. 11 k. zm. 23-7 20.
- Subski Władysław szer. 54 pp. 11 k. zm. 10-7 20.
- Szabłoński Kornek szer. 30 pp. 3 k. zm. 1-2 20.
- Szczęśniak Stanisław szer. 30 p. 3 k. zm. 2-3 20.
- Szczepanek Ludwik szer. 54 p. strz. kres. k. techn. zm. 26-7 20.
- Szklarski Zygmunt szer. zm. 26-7 20.
- Szostak Tomasz szer. 36 pp. 5 k. zm. 21-1 20.
- Szpak Ludwik szer. 51 pp. 2 bat. 8 k. zm. 25-7 20.
- Szynkiewicz Mórdka szer. Urz. gosp. 8 dyw. piech. zm. 17-4 20.
- Szymański Antoni szer. 17 p. a. p. 5 bat. 2 dyon zm. 2-8 20.
- Szynczyk Antoni szer. zm. 23-7 20.
- Taraszkiewicz Jan szer. 41 pp. zm. 4-8 20.
- Tomaszewski Franciszek szer. 67 pp. 8 k. zm. 5-5 20.
- Tomaszawski Ludwik kapr. 36 pp. 1 kkm. zm. 6-5 20.
- Tonczak Stanisław szer. 59 pp. 2 k. zm. 18-6 20.
- Tyliczyński Bronisław ul. 16 p. ul. 4 szw. zm. 23-7 20.
- Urbanowicz Wiktor szer. zm. 31-7 20.
- Waje Wincenty kapr. 59 pp. 12 k. zm. 2-8 20.
- Wandot Leopold kapr. Wiln. p. 6 k. zm. 20-1 20.
- Wątroba Jan szer. 13 pp. 6 k. zm. 3-4 20.

- Widziński Jan szer. 16 p. a. p. bat. zapas. zm. 1-8 20.
- Wira Wojciech st. szer. zm. 1-8 20.
- Włodarek Stniśław szer. 144 pp. 20 ddz. zm. 19-7 20.
- Wolczak Franciszek szer. 28 pp. Amb. pułk. zm. 8-3 20.
- Wozniak Józef zm. 2-8 20.
- Wozniak Tomasz szer. 1 p. art. 8 bat. zm. 1-8 20.
- Wyrwał Marcin kapr. zm. 29-7 20.
- Zacharski Marcin szer. 64 pp. b. zapas. zm. 7-8 20.
- Zan Józef szer. 12 pp. 7 k. zm. 25-5 20.
- Zawódka Aleksander st. żołn. 21 pp. 2 kkm. zm. 8-4 20.
- Zelesiński Jan szer. zm. 2-8 20.
- Zieliński Jan szer. 8 p. leg. 1 bat. 1 k. zm. 5-8 20.
- Zindalski Franciszek szer. 15 p. a. p. 2 dyon zm. 2-8 20.
- Wziotek Władysław szer. 2 p. strz. syber. 1 k. zm. 9-8 20.
- Zyskowski Aleksander plut. 36 pp. 8 k. zm. 21-4 20.
- Kuligowski Piotr szer. 41 p. p. 1 k. zm. 14-V-20.
- Kwietkowiak Stanisław szer. 55 p. p. 13 k. 4-III-20.
- Kuśnierek Stanisław 57 p. p. Wlk. 7 k. zm. 13-IV-20.
- Kuza Władysław szer. 14 p. p. 7 k. zm. 24-IV-20.
- Kuzynowicz Eolesław szer. 41 p. p. zm. 1-VII-20.
- Kwitowski Józef plut. 19 p. p. 6 k. zm. 1-IV-20.
- Labiak Jan szer. 4 p. strz. Wlkp. 9 k. zm. 17-IV-20.
- Lebied Antoni szer. Grodz. p. p. Leg. 4 komp. zm. 12-IV-20.
- Lejman Stanisław szer. 2 p. strz. Wlkp. 1 k. k. m. zm. 20-V-20.
- Leśniak Piotr szer. 38 p. p. 1 k. zm. 27-IV-20.
- Lewandowski Juljan szor. Lidzki p. strz. zm. 22-V-20.
- Lewandowski Wawrzyniec szer. 55 p. p. 11 k. zm. 4-III-20.
- Linarczyk Franciszek szer. 5 p. art. p. 6 bat. zm. 17-III-20.
- Lis Ignacy kapr. p. p. 7 k. zm. 6-III-20.
- Ludwik Szczepan 15 dyw. zm. 1-VII-20.
- Ludwin Franciszek st. żoł. 10 p. 3 k. k. m. zm. 18-5-20.
- Łazowski Bronisław szer. 22 p. p. 1 k. zm. 24-IV-20.
- Łazowski Stefan ppor. D-wa 15 p. p. 10 k. zm. 8-5-20.
- Łukasiewicz Feliks szer. 55 p. strz. Wlk. 7 k. zm. 18-50-20.
- Łukasiewicz Jan szer. 2 p. strz. Wlkp. 6 k. zm. 17-IV-20.
- Łukowski Jan szer. 41 p. p. 9. k. zm. 20-1-20.
- Łuszczczyński Wacław szer. 30 p. p. k. kulomiot. zm. 18-X-19.
- Maciejewski Jan szer. 14 b. sap. 4 kom. zm. 5-X-19.
- Maciuk Jan szer. 35 p. p. k. techn. zm. 30-5-20.
- Mączka Walenty st. żoł. 40 p. p. 4 kom. zm. 27-III-20.
- Majkrzycki Kazimierz szer. 55 p. p. 1 k. zm. 7-XII-19.
- Majewski Adam ppor. 2 p. strz. Wlkp. 2 k. zm. 20-IV-20.
- Majewski Franciszek szer. szp. pol. 402 zm. 15-V-20.
- Makulski Bronisław kapr. 32 p. p. 3 k. zm. 30-III-20.
- Maliszewski Teofil szer. 63 p. p. 8 k. zm. 8-V-20.
- Mamczarski Henryk szer. 3 p. p. 6 k. zm. 26 V-20.
- Markow Zbigniew ppor. sztab. 4 armji zm. 28-V-20.
- Markowski Konstanty szer. 19 p. p. 6 k. zm. 1-IV-20.
- Maroński Franciszek wachm. pl. żand. pol. przy 2 dyw Lit. Biał. zm. 22-V-20.
- Marks Stanisław żand. pol. 9 dyw. piech. zm. 20-V-20.
- Maślik Jan szer. 2 p. art. pol. 2 bat. zm. 3-V-20.
- Matusiak Antoni szer. 24 p. p. zm. 26-IV-20.
- Mazik Józef st. żoł. 37 p. p. 1 k. zm. 2-III-20.
- Mazurek Jan szer. 22 p. p. 1 komp. zm. 15-V-20.
- Mentrzek Kazimierz strz. 55 p. p. 4 k. zm. 25-1-20.
- Michalak Feliks szer. 10 p. p. 3 k. k. m. zm. 17-IV-20.
- Michalak Józef kapr. 8 p. p. 1 k. zm. 9-V-20.
- Michalczyk Józef szer. 2 p. 2 b. zm. 19-XII-19.
- Michałowski Wincenty szer. Nowodrodzki pułk 4 k. zm. 14-V-20.

- 7
- Michałowski Józef ul. 10 p. ul. 4 szw. zm. 9-III-20.
- Michelman Jakób szer. 44 p. strz. kon. 9 k. zm. 23-3-20.
- Mickiewicz Bolesław szer. 41 p. p. k. k. m. zm. 14-1-20.
- Miednicki Piotr szer. 40 h. 7 kom. zm. 1-3-20.
- Mielczarski Antoni. szer. 1 wart. b. etp. zm. 14-5-20.
- Mielniczuk Wojciech ul. 12 p. ul. szw. zapas. zm. 12-6-20.
- Migalski Józef szer. 37 p. p. 7 k. zm. 5-3-20.
- Milczarek Franciszek szer. 37 p. p. 4 k. k. m. zm. 5-2-20.
- Mioduchowski Ignac szer. 32 p. p. k. techn. zm. 15-4-20.
- Młynarczyk Stanisław szer. 38 p. p. 1 k. zm. 28-4-20.
- Młynarzewich Hirsz szer. Nowogrodzki p. 5 k. zm. 14-5-20.
- Mordaka Antoni plut. 19 p. p. 6 k. zm. 1-4-20.
- Motoz Jan kapr. 41 p. p. k. k. m. zm. 4-1-20.
- Musiał Kazimierz sierż. 3 p. art. 4 bat. zm. 5-1-20.
- Naruszewski Stanisław szer. 32 p. p. 1 k. zm. 21-3-20
- Narolski Antoni szer. 14 p. p. 2 k. k. m. zm. 25-3-20.
- Nestorowicz Józef szer. 7 p. p. 1 k. zm. 26-2-20.
- Niciński Wiktor kapr. 41 p. p. 9 k. zm. 22-1-20.
- Niedźzwicki Józef szer. 1 p. szw. 4 kom. zm. 8-5-20.
- Niewiada Franciszek szer. 55 p. p. 11 k. zm. 4-3-20.
- Niewierowicz Adam szer. mag. żywn. Muńsk. zm. 18-V-20.
- Niziołek Józef szer. P. K. U. Włodawa zm. 8-VI-20.
- Nowacki Jan st. żołn. 12 p. 3 k. zm. 13 IV-20.
- Nowacki Stanisław st. żołn. 50 p. p. strz. Wielkop. 5 k. zm. 18-V-20.
- Nowak Józef szer. 14 b. saper. Wlkp. zm. 11-IV-20.
- Nowak Józef szer. 2 Wlkp. saper. 12 k. zm. 17-IV-20.
- Nowosielski-Sas, Henryk ppor. 6 p. p. 6 bat. zm. 18-VI-20.
- Oleszak Stanisław szer. 57 p. p. 1 k. zm. 7-IX-19.
- Oleszak Paweł szer. tab. I dyw. zm. 28-VI-20.
- Olszewski szer. 63 p. p.
- Olszewski Bronisław kapr. 53 p. p. 3 k. zm. 7-XI-19.
- Olszynowicz Franciszek szer. 63 p. p. k. szturm. zm. 20-V-20.
- Omiątek Franciszek szer. 38 p. p. 2 k. zm. 10-VI-20.
- Opryszek Jan szer. 60 p. p. Wlkp. zm. 9-VI-20.
- Orczy Jan szer. 10 p. 1 k. zm. 26-III-20.
- Orzechowski Jan szer. Nowogrodzkiego 6 p. p. zm. 14-V-20.
- Ostrowski Kazimierz szer. 10 p. 3 k. zm. 26-III-20.
- Packiewicz Bronisław ppor. Lw. p. ul. zm. 20-V-20.
- Pągowski Franciszek sap. 14 b. saper. 4 k. zm. 5-X-19.
- Palena Antoni szer. 15 p. p. 2 k. zm. 10-V-20.
- Panaś Józef szer. 8 p. p. zm. 19-V 20.
- Panto Jan szer. 31 p. p. 1 komp. zm. 27-IV-20.
- Paros Adam sierż. 35 p. p. 11 k. zm. 17-V-20.
- Pasiciel Ignacy szer. 2 p. strz. Wlkp. 3 k. zm. 20-IV-20.
- Paterczyk Stanisław szer. 57 p. p. 7 k. zm. 22-X-19.
- Pers Franciszek szer. 32 p. p. 12 komp.
- Perzyński Zygmunt kapr. 32 p. p. 4 k. zm. 17-III-20.
- Piasecki Paweł plut. 10 p. 3 k. zm. 27-III-20.
- Piąstka Kazimierz szer. 15 p. p. 3 k. zm. 21-V-20.
- Piątek Jan st. żołn. 2 p. strz. Wlkp. 3 k. zm. 20-IV-20.
- Piekarski Michał szer. 39 p. p. 2 komp. zm. 11-IV-20.
- Piotrowicz Grzegorz kpt. 6 dyw. armji ukr. zm. 3-VI 20.
- Piotrowski Stanisław szer. 1 k. sap. zm. 6-VII-20.
- Piotrowski Franciszek szer. 56 p. Wlkp. 3 k. zm. 20-V-20.